

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS–TUESDAY, LIEPOS–JULY 16, 2019 • Vol. CX NR. 82

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-15-2019

ŠIAME NUMERYJE:



Šv. Kazimiero lit. m-la: baigėsi dar vieneri mokslo metai – 6 psl.



Vietovardžiai 2019 – rinkime gražiausią pavadinimą – 9 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

DRAUGAS pradėjo 111-uosius metus!



A. Kižytės ir D. Sokienės nuotraukos

„Draugo“ gimtadienio šventėje – ir torto raga- vimas

Gražiai atšventėme dar vieną ypatingą – 110-ąją „Draugo“ gimtadienį. Šventėme iš širdies – labiausiai džiaugėmės sulaukę daugybės sveikinimų ir būrio svečių. Dar kartą gavome progą įsitikinti, kad „Draugas“ turi nemažai draugų. Didelį gimtadienio tortą „suragavome“ greitai ir iki trupinėlio. Tikimės, kad kitam laikraščio jubiliejui reikės dar didesnio torto, nes mūsų skaitytojų, draugų ir rėmėjų gretos gausės. Reportažą apie „Draugo“ gimtadienio šventę žadame spausdinti ateinančio šeštadienio numeryje.

Pirmąją Prezidento darbo dieną – susitikimas su „Misija Sibiras“ dalyviais



Prezidentas su ekspedicijos dalyviais. Marija Čyvaitė – paskutinėje eilėje antra iš dešinės.

Roberto Dačkaus nuotr.

Pirmadienį, liepos 15-ąją, Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda Prezidentūroje susitiko su projekto „Misija Sibiras'19“ komanda, poryt išvyksiančia į Kazachstaną.

Prezidentas, „Misijos Sibiras'19“ dalyviams perduodamas simbolinę žvakelę, kuri bus uždegta ant lietuvių kapų, pabrėžė, kad šis projektas taip pat atspindi vienos Lietuvos idėją, nes įtraukia pilietinę jaunąją kartą ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio. Tarp še-

šiolikos projekto dalyvių yra ir Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenanti lietuvė Marija Čyvaitė, pažadėjusi savo patirtimi po ekspedicijos pasidalyti su JAV lietuvių bendruomene. Marija – antroji Amerikos lietuvaite, dalyvaujanti nuo 2006 m. plėtojamame projekte.

„Misijos Sibiras'19“ dalyviai padėjo Prezidentui už palaikymą ir įteikė ekspedicijos marškinėlius.

Prezidentūros inf.

Kava turi būti juoda kaip velnias, karšta kaip pekla, tyra kaip angelas ir saldi kaip meilė. – Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord

Švėskime prasmingai

AUDRONĖ GIRININKIENĖ

Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos šventė Žeimelio miestelyje (Pakruojo r.) man priminė Lietuvos prezidentės pareigas bebaigiančios Daliaus Grybauskaitės kvietimą valstybines šventes švęsti išradingai. Žeimelio atveju pridėčiau – dar ir prasmingai, mat galėjusi būti „sausa“ ir oficiali šventė buvo įvairiapusė ir sodri, – buvo sujungtos trys progos – metinė miestelio šventė, Valstybės diena ir paminėti 2019-ieji – Lietuvos vietovardžių metai (2019-ieji dar pavadinti ir Lietuvos Nepriklausomybės kovų atminimo bei partizanų vado Jono Žemaičio-Vytauto metais).

Vieniems žeimeliečiams ir jų svečiams buvo gražu pasiklausyti savų ir atvykėlių dainininkų koncertų, kitiems pasijaudinti stipruolių varžybose, kurias surengė galiūnų sporto klubas „Uranas“, vaikams, žinoma, pažaisti ir pasmaguriauti nekasdieniais skanumynais, seniūnijai (seniūnė Vitalija Dobrovolskienė), kuri rengė šventę – parodyti, kokių talentingų žmonių čia esama. Bet visų viršiausias, mano galva, buvo Žeimelio gimnazijos kraštotyros būrelio vadovės Reginos Noreikienės sumanymas – prieš Valstybės dieną surengti gražiausio apylinkės vietovardžio konkursą (kurį vykdė kartu su muziejaus „Žiemgala“ vedėja Daiva Skrupskelyte) ir šventės dieną paskelbti rezultatus, taip atsiliepiant į šūkį nepamiršti nykstančių, prisiminti išnykusius ir paminėti esamus vietovardžius, kurie mums brangūs, su kuriais mes augome ir suaugome. Taip buvo pavadinta ir šventė – „Vardais kalba žemė“. Balsuoti buvo galima internetu ir Žiemgalos muziejuje, veikiančiame miestelyje. Balsavo daugiau kaip tūkstantis žmonių, o tai reiškia, kad balsavime dalyvavo ne vien dabartiniai žeimeliečiai, bet ir daug iš šio krašto išėjusiųjų. Ir tai taip pat reiškia, kad ši tema mus jaudina.

Siūlymai Amerikos lietuviams

O šią temą plėtoju todėl, kad pagrinčiau Amerikos lietuvius surengti panašias šventes ar panašius konkursus Vietovardžių metų proga. Gal ne gražiausio vietovardžio, nes jie nėra lietuviški (nors galima paieškoti ir lietuviškų, pvz., Čikagoje veikė „Gintaro“ parduotuvė, dabar dar tebėra Lietuvių – Lithuanian – gatvė), gal gausiausiai gyventos lietuvių, gal mažos, bet garsios, gal kur daugiausiai veikė organizacijų, kur buvo aktyviausios bendruomenės, kur kuri bendruome-



Kraštotyrininkė Regina Noreikienė su pagalbininke Meilute Gurgždyte, būsimąją penktą, pristato projektą Vietovardžių metams. Autorės nuotraukos



Šventės Žeimelyje „Vardais kalba žemė“ dalyvių laukia malakų pjovimo rankiniu pjūklų, jau beužmirštamų šiuolaikiniame kaime, rungtis.

nė kuo nors išsiskyrė iš kitų (pvz., mažiausia bendruomenė, pastačiusi didžiausią bažnyčią) ir t.t. Būna ir buvo visokių kitokių, kaip nors pasireiškusių. Skaitydama istorinio „Draugo“ kopijas internete (raginčiau visus retkarčiais atsiversti senus laikraščio puslapius – labai įdomu, jie „Draugo“ prenumeratoriams lengvai prieinami – tereikia atsiversti „Draugą“ internete ir įeiti į archyvą; skaitai kaip kokią istorijos knygą) esu radusi lietuvių prieš gal 70–80 m. apgailestaujant, kad jų miestelis purvinas, jame

pat pažymėti Vietovardžių metus – surengus lietuviškų vietų paminėjimą ar net jų lankymą. Kaip buvo raginę Žemaičiai, galėtų net būti rengiami keilionių turai po lietuviškas vietas. Tai būtų naujos progos pabendrauti ir pasidomėti Amerikos lietuvių istorija, pagilinti žinias. Bent jau Illinois ir Pensilvanijos lietuviškų vietų tikrai per dieną neapvažiutuotum. Tie vietovių, kur kažkada gyventa lietuvių, vardai vėl įeiti į lietuviško gyvenimo apyvartą, atsibustų ir sukrustų lietuviškų šaknų turintys tų vietovių amerikie-

čiai, o gal kai kuriose vietose net vėl išiebtų lietuviški žiburėliai. Taip būtų prikelta Amerikos lietuvių istorija.

Žeimelio vietų vardų likimas

O štai ką sužinojo Žeimelio kraštotyrininkai apie savo kraštą minėdami Vietovardžių metus: Žeimelio seniūnijos ribose buvo 68 gyvenamosios vietovės, 1 miestelis, 64 kaimai ir 3 viensėdžiai. Šiuo metu beliko 1 miestelis, 40 kaimų ir du viensėdžiai. Pristatydama balsavimo rezultatus kraštotyrininkė Regina Noreikienė miestelio šventėje kalbėjo: „Įvairiai šiandien atrodo tie žemės lopinėliai, dirbami laukai, likę sodų, ažuolai, kryžiai, atminimo akmenys, sodai ar tušti negyvenami trobesiai. Kiekvienas žemės lopinėlis turi vardą, tačiau jie pamažu nyksta iš žemėlapių ir žmonių atminties. Kiekvienas gyvenamo ar gamtinio objekto pavadinimas yra mūsų protėvių paliktas kodas. Varduose užšifruota svarbi krašto informacija, istoriniai įvykiai, mitologiniai personažai, gyvenusių žmonių pavardės, amatai ir t.t. Vyresnių žmonių kartos dar daug mena ir žino, todėl įvairiais būdais turime tai įamžinti ir perduoti informaciją jaunimui. Žeimelio gimnazijos kraštotyrininkai ruošia kraštotyrinį darbą apie vietovardžių kilmę ir jų įamžinimą“.

Gražiausio seniūnijos vardo rinkimai Žeimelyje vyko keletą mėnesių. Gražiausiais vardais išrinkti: Žeimelis, Akmenėliai, Lauksodis, Kūkai, Trum-pakojai, Steigviliai, Geručiai, Zyliai, Bardiškiai, Mažučiai (gražiausias vietos vardas yra tas, kur gimei, kur tavo prisiminimai, kur širdis). O tokie vardai kaip Moniūnėliai, Krembliai, Gudeliai ir daugelis kitų jau išnyko. Žeimeliečiai siūlo juos įamžinti statant kryžius, paminklus, rašant kaimo istorijas, kuriant filmus arba tais vardais pavadinant naujas gatves, objektus, bendrijas. Žeimelyje senaisiais vardais yra pavadintos dvi gatvės – Kai-rielių ir Vydžių, Mikoliškio kaime – Dir-žių ir Plonėnų, Mažučiuose – Kostan-tų, Steigviliuose – Beržtalio ir Skaru-lių. Glebavo dvaro vardu pasivadino medžiotų būrelis. Pro Žeimelio seniūniją tekančio upelio, kuris turi ne vieną vardą (Beržtalis, Berštolis, Ber-žutėlis, Beržtelis), pasivadino Bardiš-kių kaimo folkloro ansamblis – „Ber-žutėliu“. Beržtalio vardu pavadintas Žeimelio gimnazijos sporto klubas, Žeimelio žvejų klubas.

„Jeigu ateityje kam prireiks pavadinimų, atsigręžkite į vietovardžius – aplink jų tiek daug, jie prasmingi ir istoriškai labai svarbūs mūsų kraštui“, – baigdama projekto pristatymą sakė R. Noreikienė, išradingoji kraštotyrininkė, įdomiausių projektų au-torė.

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

[Kanadą] – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

[Lietuvą paprastu paštu] – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

[Kanadą] – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

[Lietuvą] – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratoras kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.
Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Įdomūs faktai apie Gitaną Nausėdą: koks jis, naujasis Prezidentas?

Šeima

G Nausėda pagal kilmę – žemaitis. Jo seneliai ir iš mamos, ir iš tėvo pusės buvo žemaičiai. Vienas G. Nausėdos senelių XIX a. pab. – XX a. pr. buvo išvažiavęs į JAV, dirbo anglių kasyklose, o grįžęs į Lietuvą iš uždirbtų pinigų įsigijo malūną. Prezidentas gali susikalbėti žemaitiškai, nors teigia, kad ne itin gerai.

G. Nausėdos mama Ona Stasė kilo iš Lazdinių kaimo Kretingos rajone, tėvas Antanas – iš Tauragės krašto. Tėvai susipažino ir šeimą sukūrė Klaipėdoje, susituokė 1956 m. Mama mirė 2014 m., 90-metis tėvas gyvena Klaipėdoje. Prezidentas turi vyresnę seserį, vardu Vilija, kuri gimė 1959 m. Ji – irgi ekonomistė.

G. Nausėda gimė Klaipėdoje 1964 m. gegužės 19 d. Vardas „Gitanas“ yra ispaniškos kilmės, jis reiškia „čigonas, klajoklis“. Tai retas Lietuvoje vardas: VLKK duomenimis, nuo 1979 m. šis vardas kūdikiui nė karto nebuvo duotas dažniau negu sykį per metus, o iš viso po Nepriklausomybės atkūrimo 1990–2013 m. laikotarpiu Gitano vardas kūdikiams duotas vos 7 kartus.

Mokėsi Klaipėdos 5-ojoje vidurinėje mokykloje (dabar Klaipėdos Vitės pagrindinė mokykla). Vaikystėje lankė muzikos mokyklą, dainavo berniukų chore „Gintarėlis“.

Su būsimąja žmona Diana G. Nausėda susipažino pusseserės vestuvėse 1987 m. Vestuvėse jie abu buvo su kitomis poromis, tačiau G. Nausėda suprato, kad Diana jį labiau domina, ir ėmė jai atkakliai asistuoti, rodyti dėmesį. „Pats negalėjau patikėti, koks esu įžūlus, nes šiaip tikrai toks nebūnu. Bet tą kartą buvau. Negalėčiau pasakyti, kad tada savo keista elgsena padariau gerą įspūdį, bet pamiršti manęs ji turbūt irgi negalėjo“, – vėliau prisiminė G. Nausėda.

G. Nausėdos žmona Diana irgi yra baigusi ekonomikos mokslus, ilgai dirbo tarptautinės prekybos apranga įmonės atstovybėje Vilniuje, dabar dėsto Tarptautinį protokolą Vilniaus universiteto Verslo mokykloje.

Pora užaugino dvi dukras – 26 metų Gedailę ir 23 metų Ugnę. Abi jos šiuo metu gyvena užsienyje – Gedailė baigė architektūros magistrantūrą ir ieškosi darbo, Ugnė dar studijuoja.

Būstą Pavilnyje G. Nausėda įsigijo 2006 m. Jis yra pasakojęs, kad 47 kvadratinį metrų ploto namuką įsigijo iš keramikų šeimos, vėliau namukas liko įmontuotas į dabartinį namą. „Jie pardavinėjo šitą namą, nes norėjo daryti rekonstrukciją, plėsti, buvo leidimą gavę, bet finansiškai niekaip negalėjo užbaigti. Tada nusprendė parduoti“, – pasakojo G. Nausėda.

Didžiausia G. Nausėdos namų ūkio atsakomybė, jo paties teigimu, buvo rūpintis, kad veja būtų tvarkinga – nupjauti žolę, rudenį sugrėbti lapus.

Prezidentas turi ne tik jau pagarsėjusį šunį Grikį, kuris Nausėdų namuose gyvena nuo 2017 m., bet ir katiną.

Profesinės veiklos kelias

Baigęs mokyklą, 1981 m. G. Nausėda neišlaikė matematikos egzamino, tad neįstojo į universitetą ir metus dirbo valytoju bei kroviku Klaipėdos vaistų sandėlyje. Po metų, 1982 m., jis įstojo į Vilniaus universiteto Pramonės ekonomikos fakultetą.

Porą metų gyveno Vokietijoje, kur 1990–1992 m., gavęs stipendiją, studijavo ir dirbo mokslinį darbą. Jo paties teigimu, ten galutinai ir susiformavo jo ekonominės bei politinės pažiūros.

1993 m. apsigynęs disertaciją, G. Nausėda pradėjo dirbti tuometiniame Privatizacijos ir ekonomikos institute, paskui Konkurencijos taryboje. Maždaug tuo pat metu „Lietuvos ryte“ pradėjo rašyti ekonominę rubriką. Jo straipsniai patraukė Lietuvos banko dėmesį – 1994 m. jis sulaukė skambučio iš Kredito įstaigų priežiūros departamento. Dvejus me-



15min. nuotraukų koliažas

tus padirbėjęs Kredito įstaigų priežiūros departamente, jis buvo pakviestas vadovauti Lietuvos banko Politikos departamentui.

2000 m. G. Nausėda tapo Vilniaus banko valdybos pirmininko patarėju. Jo teigimu, savo paslaugas šiam bankui jis pasiūlė pats. Su komercinio banko vyriausiojo ekonomisto pareigybe G. Nausėda susipažino Vokietijoje, Lietuvoje tokios dar nebuvo. Vilniaus banke pagrindinė G. Nausėdos funkcija buvo domėtis, kas vyksta ekonomikoje, analizuoti įvairius ekonominius sektorius, makroekonominius rodiklius ir mėginti pagal galimybes juos prognozuoti, pateikiant informaciją banko klientams, komitetams banko viduje ir visuomenei. „Tai buvo svajonių darbas. Galėdavau skaityti ką noriu, kiek noriu, ir dar už tai mokėdavau pinigų“, – juokavo G. Nausėda.

G. Nausėda panašias pareigas ėjo 18 metų, iki 2018 m. Jo teigimu, keisti pareigų jis niekad nenorėjo, visada norėjo išlikti analitiku ir siūlymą užimti kitas pareigas būtų supratęs kaip raginimą išeiti iš darbo.

Pomėgiai

Grožinės literatūros skaityti G. Nausėda ne itin mėgsta – mieliau skaito publicistiką, memuarus, istorines knygas. Viena labiausiai įspūdį palikusių vaikystės knygų – Vytauto Misevičiaus „Danuko Dunduliuko nuotyčiai“. Jaunystėje yra perskaitęs daug Franz Kafka, Gabrieli Garcia Marquez, Herman Hesse knygų, kurios, jo teigimu, jam padarė įtaką kaip asmenybei.

Mėgstamiausia būsimąjo prezidento vaikystės veikla buvo futbolas. „Buvau lopytas sulopytas, tiek medžiagine, tiek kūno prasme“, – yra pasakojęs G. Nausėda.

Jaunystėje G. Nausėda daug žaidė šachmatais.

1981 m. Lietuvos jaunių varžybose Klaipėdoje užėmė 7-ą vietą, sužaidęs lygiosiomis su būsimuoju didmeistri Eduardu Rozentaliu, ką laiko didžiausiu savo pasiekimu prie šachmatų lentos.

Iš trijų stipriausių Lietuvos krepšinio komandų Prezidentas rinktųsi gimtosios Klaipėdos „Neptūną“. Taip pat teigė, kad yra Kauno „Žalgirio“ sirgalis nuo 1980-ųjų, bet jei kauniečiai finale stipriai pirmauja, pradeda sirgti už Vilniaus „Rytą“, nes nori intrigos. G. Nausėda taip pat mėgsta žiūrėti futbolą, ledo ritulį, lauko tenisą. Futbole palaiko Portugaliją, ledo ritulyje – Kanadą.

G. Nausėda mėgsta kolekcionuoti senas, antikvarines knygas. Ypač jį domina XVI–XIX a. knygos, susijusios su Lietuvos istorija. Jų jis ieško aukcionuose, internete. Seniausia turima knyga – 1518 m. pirmoji spausdinta Prūsijos istorija. Didžiausia jo, kaip kolekcininko, svajonė – kada nors rasti nežinomą Mažvydo „Katekizmo“ egzempliorių. G. Nausėdos kolekcijoje yra ir knyga, kuri pasaulyje viešintelė – 1818 m. Tilžėje išleista religinė knygelė apie „Gyvastį bei šlovingus darbus garbės vertingo mokytojaus Mertino Liuteriaus“.

G. Nausėda yra prisidėjęs ir prie knygų leidybos. Jo iniciatyva lietuvių ir vokiečių kalbomis išleista knyga „Nidos mokyklos kronika“, atkurianti XX a. pradžios Kuršių nerijos paveikslą. Ji pasakoja apie XX a. pirmosios pusės įvykius Kuršių nerijoje – mokykloje, bažnyčioje, žvejų gyvenime.

G. Nausėda moka anglų, rusų ir vokiečių kalbas. Su Klaipėdos meru Vytautu Grubliausku ir Remigijumi Ruokiu yra įrašęs dainą „What a Wonderful World“, o dar nebūdamas kandidatu kadaise su Jurgiu Didžiuliu išleivijos jaunimui sukūrė dainą „Mikro makro“.

Nukelta į 11 psl.



Prezidentas G. Nausėda su žmona Diana – šiuo metu daugiausiai dėmesio susilaukianti Lietuvos pora. Lryto nuotr.

TELKINIAI

Anūkas pasakoja apie garsųjį senelį

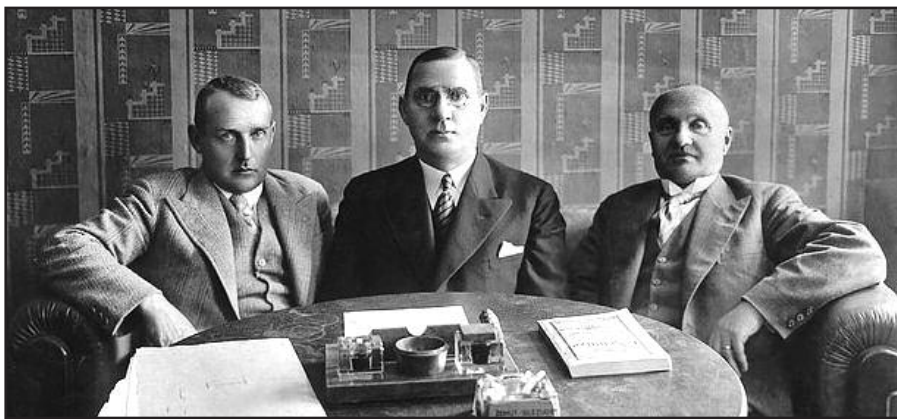
Valstybės dienos proga LRT žurnalistai parengė pasakojimą apie Vasario 16-osios akto signatarą Joną Smilgevičių (1870–1942), pakalbinę jo anūką – Santa Monica, Kalifornijoje, gyvenantį vyriausią Smilgevičių giminės palikuonį **Vitalį Petrušį**, kuris senelį prisimena iš vaikystės, su juo vaikščiodavo po Užvenčio dvarą, 1912 m. senelio pirkta iš kunigaikščio Aleksandro Druckio-Liubeckio. Dvaras buvo apieistas, senelis jį ne tik sutvarkė, bet ir pavertė pavyzdiniu – malūne įtaisė turbiną, kuri gamino elektrą dvarui ir miesteliui; malūnu galėjo naudotis ir apylinkės ūkininkai; veikė lentpjūvė, plytinė, spirito varykla, pieninė, karpinių tvenkiniai, durpynai, tabako plantacija, tabako džiovykla; buvo pastatyti nauji ūkio pastatai, atnaujinti darbininkų butai, įvesta elektra, pakeltos algos; Užvenčio dvaro darbininkams buvo mokamos didesnės algos negu kituose dvaruose.

Užvenčio dvare yra gyvenusi rašytoja Šatrijos Ragana, kurios V. Petrušiui jau neteko pažinti, bet jis iš pasakojimų žino, kad senelio dvare rašytoja buvo laukiama ir brangi viešnia. Šeimoje buvo išlikusi legenda, kad Šatrijos Ragana ant vieno liepų alėjos medžio kamieno buvo išraižiusi savo inicialus, ir to pasakojimo suintriguotas vaikas daug laiko praleido įrašo paieš-



Vitalis Petrušis rodo senelio Jono Smilgevičiaus vizitinę kortelę.

J. Bezaraitės nuotr.



Jonas Smilgevičius (pirmas iš d.).

Lietuvos nacionalinio muziejaus nuotr.

kose, deja, jos buvo nesėkmingos.

Per pirmąją sovietų okupaciją Smilgevičių šeima iš dvaro buvo išvaryta. Atėję vokiečiai dvaro savininkams negražino, tik leido administruoti, o šeimai apsigyventi. Anūkas sako, kad seneliui dvaro netekimas buvo didžiulis smūgis, ir po jo jis neatsitiesė ir greitai mirė.

Vitalis Petrušis didžiuojasi savo seneliu ir savo šaknimis. Nors senelio jis neteko būdamas devynmetis ber-

niukas, bet jis jam padarė didelės įtakos, kurią jis, sako, jaučia iki šios dienos. „Senelis buvo ramaus būdo, taktiškas, tolerantiškas. Daug galvojo, nedaug kalbėjo. Visi – ir savi, ir svetimi – jį mėgo. Buvo optimistiškas, draugiškas, labai darbštus ir išsilavinęs. Taip pat teisingas, moralus, tikintis... Senelį mylėjau, stengiausi kiek galėdamas su juo pabūti. Klausinėjau apie viską, nes tikėjau, kad senelis viską supranta, žino. Jis kantriai atsakinėdavo į mano klau-

simus, papasakodavo savo gyvenimo nuotykių ir ką nors iš pasaulio istorijos. Labai domėjosi ir didžiavosi Lietuvos praeitimi, jos herojiškais valdovais, dviyriais. Labiausiai pamėgau Kęstutį, o mažiausiai – Jogailą... Mano vaikai ir anūkai taip pat didžiuojasi seneliu”, – sako Vitalis Petrušis.

J. Smilgevičius Karaliaučiaus ir Berlyno universitetuose studijavo ekonomikos mokslus, Peterburge dirbo Rusijos žemės ūkio ministerijos inspektoriumi, dėstė Peterburgo žemės ūkio mokykloje. Jam buvo siūlytas viceministro postas, bet jis atsisakė. „Senelis ieškojo būdų praktiškai pritaikyti savo žinias ir patirtį gerinant Lietuvos žemės ūkį, ekonomiką, pramonę, prekybą, darbininkų gerovę... Atstčius Lietuvos nepriklausomybę jis buvo vienas pagrindinių įvairių akcinių bendrovių steigėjų”, – didžiuodamasis sako Vitalis Petrušis.

V. Petrušis gimė signataro Jono Smilgevičiaus dukters Janinos Smilgevičiūtės ir Petro Petrušio šeimoje. 1944 m. šeima pasitraukė į Vokietiją. Gyveno keliose perkeltų asmenų stovyklose, kol galiausiai 1949 m. atsidadė New Yorke. Vėliau – Čikaga, darbas fabrikuose ir skerdyklose. Vitalis mokėsi Ilinoiso universitete, tapo elektros inžinieriumi, tarnavo JAV kariuomenėje. Vedė lietuvaitę chemikę Kunigundą Tusę Garmutę (1935–2019) ir apsigyveno Kalifornijoje.

Jonas Smilgevičius buvo palaidotas Užvenčio kapinių koplyčios rūsyje. 1993 m. anūkas, viešėdamas Lietuvoje, aplankė dvarą ir koplyčią. Radęs senelio palaikus išmėtytus, ėmėsi iniciatyvos juos palaidoti kapinių žemėje. Tai iškilmingai ir buvo padaryta.

Parengta pagal LRT.lt

Rita Jančauskaitė. Spalvos lekia šuoliais

JOLANTA VITKUTĖ

Specialiai „Draugui” – iš Meksikos

„Prieš beveik trejetą metų nupiešiau pirmąjį žirgą savo gyvenime. Nuo to laiko jie mane tarsi užbūrė. Kur beečiau, ką bedaryčiau – visur juos pastebiu. Traukiančius vežimą, lekiančius per pievas, malšinančius troškulį jūroje... Net stebint savo sūnų, žaidžiantį futbolą, akys nuklysta į laukuose besiganančius juodbėrius”, – sako dailininkė Rita Jančauskaitė, kurios tapybos darbų paroda „Spalvos lekia šuoliais” (Colores a todo galope) liepos pradžioje surengta Querétaro Meno Centre (Centro de las Artes de Querétaro), Meksikoje.

Rita Jančauskaitė, kilusi iš Lietuvos, jau šešiolika metų gyvena Meksikoje. Tačiau su tapybos paslaptimis susipažino dar vaikystėje. Jos tėtis – profesionalus dailininkas, kino filmų plakatų kūrėjas, tad namuose visada būdavo gausybė spalvų ir popierių, o Ritai to tik ir tereikėdavo. Spalvodavo savo svajones, piešdavo savo dienų nuotaikas, klausydavosi kalbų apie menininkus, vartydavo meno albumus...

Aistra tapybai vėl atgimė Meksikoje. Žirgų ciklas, kuris eksponuojamas parodoje, tarsi simbolizuoja jėgą, grožį, eleganciją ir laisvės proveržį. Spalvų šuoliai atspindi magiškus žirgų judesius – vėjyje plaukstanti migdoliniai karčiai, perlų baltumą keičia dangaus



„Žirgai mane tarsi užbūrė”, – sako dailininkė Rita Jančauskaitė.



Iš parodos kiekvienas išsinešė savo asmenišką drobėse „perskaitytą” žinutę.

J. Andrés Cedillo nuotraukos



Iš žirgų ciklo

mėlis, purpuriniai atspalviai susilieja su oranžiniais ir rusvais tonais, pilkšvas rūkas mainosi su saulės šėšeliais. Spalvos kuria stiprias emocijas. Gyvenimas pilnas energijos.

Į parodos atidarymą susirinko gausus skaičius žmonių. Ir kiekvienas išsinešė savo „perskaitytą” drobėse žinutę, nuotaikos pliūpsnį, nuskaidri- nusį kasdienybę.

PLB lyderiai braižė ateities kontūrus

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Liepos 1–4 dienomis Nidoje vyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) lyderių suvažiavimas, kuris šiemet buvo skirtas Pasaulio lietuvių metams ir Lietuvių chartos 70-mečiui paminėti. Keturias dienas apie 70 dalyvių iš 26 pasaulio šalių intensyviai dirbo, bendravo ir braižė ateities kontūrus.

Jau pirmą dieną svečiams surengtas Neringos mero Dariaus Jasaičio priėmimas, kurio metu buvo susipažinta ir aptarta, kaip vyks darbas šiame svarbiame suvažiavime. Jame dalyvavo ir keletas iš kitų savivaldybių atvykusių valdžios atstovų. Taip pat surengtas ir PLB valdybos posėdis, po jo visi buvo pakviesti į folkloro vakaronę.

Antrąją suvažiavimo dieną po prelato Edmundo Putrimo sukalbėtos invokacijos buvo išklaustyti PLB pirmininkės Dalios Henke ir PLJS vicepirmininko Aidžio Staskevičiaus sveikinimai, šiltą žodį tarė ir svečius visas dienas rūpestingai globojęs Seimo narys, Seimo ir PLB komisijos pirmininkas Antanas Vinkus, kuris yra buvęs Neringos savivaldybės meru.

Lietuvių chartos 70-mečiui skirtą pranešimą „Iš praeities stiprybės semiamės“ skaitė Seimo narys Stasys Tumėnas, diskusijose taip pat dalyvavo Valskybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis, žurnalistas Rytis Zemkauskas, buvusi PLB pirmininkė Regina Narušienė, „Global Lithuanian Leaders“ direktorė Aušra Kukelkaitė, Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius, buvęs LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, kiti svečiai.

Pasaulio lietuvių metams skirtoje diskusijoje apie tai, kokie projektai įgyvendinami kalbėjo PLB valdybos nariai Rolandas Žalnierius, Laurynas Misevičius, Jūratė Caspersen, D. Henke ir kiti. Visiems buvo labai įdomu pamatyti Gintaro Karoso parangtą parodą „Vytis – Lietuvos ir lietuvių“, kurioje pristatomi Jungtinėse Amerikos Valstijose per pastaruosius keturis dešimtmečius sukurti tautiniai simboliai (apie šią parodą „Draugas“ rašė birželio 6 d. numeryje). Be to, suvažiavimo dalyviai galėjo pamatyti ir Lietuvių chartos originalą, kuris Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto buvo išleistas 1949 metų birželio 14 d. Augsburgėje, Vokietijoje.

Ne mažiau įdomi buvo ir trečioji suvažiavimo diena – įvyko susitikimas su lyderystės ir komunikacijos ekspertu Ryčiu Juozapavičiumi, jo metu kalbėta apie organizacijos misiją ir viziją, kokia ji bus 2025 metais. „Draugo“ korespondentui PLB pirmininkė D. Henke jau suvažiavimui baigiantis pasakojo, kad buvo braižomos diagramos ir įvardijami konkretūs punktai, kaip ta PLB ateitis išsivaizduojama, kokius prioritetus būtina išskirti, kokią PLB nori matyti ir formuoti Lietuvių Bendruomenės. Diena baigėsi plaukimu laivu Kuršių mariose.

Paskutinę suvažiavimo dieną kalbėta apie modernių technologijų pritaikymą bendruomeninėje praktikoje, surengti komunikacijos dirbtuvėlių užsiėmimai, o vėliau patvirtintos rekomendacijos ir apibendrintas pats suvažiavimo darbas. Vėliau visi išvyko į Kretingą, kur dalyvavo Baltijos šalių teatrų festivalio „Baltijos rampa“ atidaryme ir žiūrėjo Punsko teatralų iš Lenkijos atvežtą spektaklį „Amerika pirtyje“, kurį pastatė Lenkijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Šis spektaklis pasirinktas neatsitiktinai – šiemet sukanka 120 metų, kai šis pirmasis lietuviškas vaidinimas buvo parodytas Palangoje.

Reikia Seimo nario ir kultūrinės veiklos koordinatoriaus

Paskutinę suvažiavimo dieną „Draugo“ pakalbinta PLB pirmininkė D. Henke buvo pavargusi, bet laiminga. Jos nuomone, suvažiavimas puikiai pavyko, visas buvo gerai organizuota, daug kalbėta ir apie pasiektus rezultatus, ir apie ateities planus. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė gyva, joje jau 47 Ben-



Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Iš kairės pirmoje eilėje: Antanas Vinkus, Vida Bandis, Alviša Černiauskaitė, Dalia Henke, Sigita Šimkuvienė, Jūratė Caspersen. Antroje eilėje iš k. antras: Rolandas Žalnierius, Rimvydas Baltaduonis, Vaidas Matulaitis, Laurynas Misevičius, dvasininkai – prelatas Edmundas Putrimas ir Gintaras Grušas.

PLB archyvo nuotr.



D. Henke įsitikinusi, kad PLB laukia šviesi ateitis.

A. Vaškevičiaus nuotr.

druomenių atstovai, organizacija turi stiprią ir aiškia ateities viziją.

„Suvažiavimo dalyviai įsitikino, kiek daug veiklų vyksta, kiek pačių įvairiausių projektų įgyvendinama kultūros, švietimo, sporto srityse. Šiemet, Pasaulio lietuvių metais tų veiklų ir svarbių renginių itin daug. Nemažai jų jau vyko, dabar lapkričio mėnesį laukia XVI Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas, kuris rengiamas Kaune“, – sakė D. Henke.

Pasak jos, šįkart suvažiavime nemažai kalbėta ir apie neseniai vykusio referendumo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo rezultatus, dar kartą pasidžiaugta dideliu balsavimo aktyvumu tarp užsienyje gyvenančių lietuvių, kuris buvo triskart didesnis nei iki šiol vykusiuose balsavimuose.

„Nemažai kalbame ir apie tai, kad 2020 metų Seimo rinkimuose užsienio lietuviai turėtų savo apygardą ir galėtų išsirinkti vieną ar daugiau savo Seimo narių, kurie atstovautų diasporai. Žinoma, tam rei-

kia pakeisti dabar galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus, bet jei bus tokia politikų nuostata, tai šita tikrai galima padaryti“, – įsitikinusi PLB pirmininkė.

Labai svarbu ir tai, kad planuojama įsteigti etatą žmogui, kuris Lietuvos kultūros ministerijoje koordinuotų visą bendruomenių kultūrinę, taip pat lituanistinių mokyklų veiklą. Nors tokių mokyklų pasaulyje jau net 230, bet iki šiol trūksta koordinacijos, pasidalinimo informacija, tad tokio žmogaus įdarbinimas, pasak D. Henke, yra labai reikalingas. Tokių pažadų iš Lietuvos valdžios pusės jau yra, o ateityje, pradėjus dirbti bent vienam žmogui, jau būtų galima kalbėti ir apie šiai veiklai koordinuoti numatyto skyriaus įsteigimą.

Be to, džiugina ir faktas, kad daugiau dėmesio bus skirta komunikacijai, bendruomenių ir pačios PLB veiklos viešinimui. Apie tai kalbėtasi ir su Lietuvos televizijos ir radijo vadovybe, ir su portalo „Delfi“ atstovais, kurie žada savo interneto svetainėje nuolat skelbti aktualią informaciją apie tokią veiklą.

Mintys jau sukasi apie 2021 m. Pasaulio lietuvių žaidynes

Po suvažiavimo pakalbintas PLB valdybos narys, sporto komisijos pirmininkas Laurynas Misevičius, jau rašęs apie suvažiavimo darbą „Drauge“ liepos 6-osios numeryje sakė, kad liko patenkintas renginiu, kuris buvo ir darbingas, ir naudingas.

„Iš tiesų visas buvo gerai organizuota, gavome daug svarbios ir naudingos informacijos. Svarbu ir tai, kad galėjome grįžti namo, į Lietuvą, nes Amerika man vis dar atrodo kaip laikina stotelė ir gimtasis Kaunas yra pati brangiausia vieta. Man, kaip sporto komisijos vadovui dabar pagrindinis rūpestis – Pasaulio lietuvių žaidynės, kurios vyks 2021 metais Druskininkuose ir tęsis keturias dienas“, – sakė L. Misevičius.

Jis prisiminė praėjusias, 2017 metais Kaune vykusias žaidynes ir sakė, kad jose neišvengta nesklandumų, organizatoriai tiesiog nesitikėjo, kad į jas atvyks tiek daug dalyvių. „Turint galvoje, jog užsienyje gyvena apie milijonas lietuvių, reikia numatyti iš anksto, kad jų atvyks daug, nes sportas visus vienija“, – teigė pašnekovas.

Nukelta į 11 psl.



Suvažiavimo darbo akimirka.

Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos

2018–2019 mokslo metų apžvalga

MARYTĖ NEWSOM

„Tavimi džiaugiasi mokytojai, didžiuojasi tėveliai ir viltis į tave deda mūsų broliai ir seserys Lietuvoje. Mokslu, darbu ir kilnia asmenybe galėsi padėti Lietuvai, kuri per tavo tėvelius ir senelius yra tapusi ir tavo Tėvyne“.

Šie žodžiai įrašyti Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos pagyrimo lapuose, išdalintuose mokiniams, kurie pasižymėjo mokslu ir elgesiu. Jie atspindi šių mokslo metų siekius ir tikslus: auklėti mokinius būti sąmoningais lietuviais, gėrėtis lietuvių kalba ir kultūra ir tapti dorais žmonėmis. Tai stengėmės diegti visiems 160 mokinių 30 mokytojų, talkininkų ir tėvų komiteto dėka.

Mokykla per 70 gyvavimo metų sukaupė daug tradicijų ir visuomet jų laikomės.

Pirmoji mokslo diena rugsėjo mėnesį atvedė naujų svečių – konsulę Agnę Gurevičienę ir konsulato administratorių Kastytį Latožą su šeimomis. Mokslo išibėgėjo po tradicinių Lietuvių dienų. „Teatriuko“ aktorių vienetas sužavėjo mokinius smagiu, bet ir pamokančiu pastatymu „Žalia gyva“. Vėlinių proga lankėme lietuvių kapus Forest Lawn kapinėse, o lapkričio mėnesį pradžiuginom mokinius nutraukdami pamokas anksčiau, kad visi galėtų vykti į kino teatrą „Rūtos“ filmo peržiūrai. Svečiai dr. Ramojus Kraujelis ir Dalius Žižys, Lietuvos archyvarai, susitiko su vyresnėmis klasėmis. Tadas Dabšys pasakojo savo išpūdžius iš popiežiaus Pranciškaus apsilankymo Lietuvoje, kuria proga klebonas Tomas Karanauskas Šventajam Tėvui įteikė mūsų mokinių sukurtus sveikinimus.

Mokiniai dalyvavo ir pelnė premijas konkursuose „Lietuva mano širdyje“, pašto ženklų parodoje „Mano Lietuva“ ir Švietimo tarybos rašinių ir piešinių konkursuose.

Kalėdų eglutės programa bažnyčioje „Baltas angelo sapnas“ subūrė visus šventine nuotaika ir rimtim. Sausio mėnesį prisiminėme Lietuvos herojus, kovojusius ir žuvusius 1991 m. sausio 13-ąją. Dalia Venckutė, buvusi mokyklos mokinė ir to laikotarpio įvykių liudytoja, savo prisiminimais pasidalijo su mokiniais.

Per daugelį metų įsitvirtinusi tradicija – Mokytojų konferencija – šiemet subūrė daugiau kaip 50 mokytojų iš įvairių miestų pasiklausti paskaitininko dr. Romo Buivydo paskaitos apie „Šiuolaikinius mokinius“. Vyresnieji mokiniai ir tėveliai turėjo progos išsakyti savo mintis jiems skirtame simpoziume. Pasveikinome JAV LB Švietimo tarybos pirmininkę Aukšę Motto, kuri šia proga pirmą kartą lankėsi mūsų padangėje. Nepriklausomybės šventės šventėme netradiciniu būdu – Lietuvos istorijos/geografijos konkursu, kurį stebėjo JAV LB pirmininkas Arvydas Urbonavičius ir kiti svečiai.

Marius Markevičius, filmo „Ashes in the Snow“ režisierius ir buvęs mokinys, dalyvavo pokalbyje su 7–12 kl. mokiniais, mokytojais ir tėveliais po filmo peržiūros parapijos salėje.

Laikomės ilgai nusistovėjusių mokyklos religinių tradicijų: šv. Mišiom pradėdame ir baigiame mokslo metus; sukalbame malda per vėliavų pakėlimą; mažieji priima Susitaikymo ir Pirmosios Komunijos sakramentus, o Sutvirtinimo kandidatai aktyviai reiškiasi parapijos veikloje, pvz., inscenizuodami Kristaus kančios vaizdus Verbų sekmadienį. Mokytojos prisideda prie liturgijų ir entuziastingai dalyvauja parapijos renginyje „Laisvės alėja“.

Motinos dieną sveikinome ne tik mamytės, bet ir tėvelius, tikrindami jų žinias smagioje viktorinoje. Sujaudiname mokytoją Danguolę Varnienę staigmena, pasveikindami ir padėkodami už 50 m. darbą mūsų mokykloje. Penkiasdešimt saulėgražų ir mokinių įrėminti sveikinimai išspaudė ašarą ilgamei mokytojai.

Metų pamokas pajavairino svečiai. Savo patirtimi ir žiniomis pasidalijo šios viešnios: knygų autorė Evelina Dačiūtė, Lietuvos mokytoja Vilhelmina Urbonienė ir buvusi Sibiro tremtinė Irena Arienė. Mokinius Lietuvos TV laidai filmavo Justina Bezaraite ir Martynas Jančius.

Lydėjome mokyklos šeimas džiaugsme, ligose,



Mokytojos. Pirmoje eilėje (iš k.): Viktorija Gedvila, Miranda Donovan, Rasa Paliulis, Elina Venckienė, Gailė Hayden, Rima Veličienė; antroje eilėje: Vėjunė Baker, Vitalija Virbukienė, Tara Barauskaitė, Reda Perevičienė, Jūratė Venckienė, Marytė Newsom, Viktoras Ralys, Aldona Kudirkienė, Aušra Rosegard, Žydra Van der Sluys, Danutė Scola, Teresė Rukšienė, Evelina Kėdienė, Dalia Jasaitis, Danguolė Varnienė, Jurgita Warren. (Trūksta: Laimos Gajauskienės, Monikos Žukauskienės, Sigitos Newsom, Gidos Urbonienės, Eglės Urbonaitės, Violetos Woodward, Valdo Varno, Ringailės Barysaitės). Dariaus Bučinsko nuotr.



Vaikų darželis su mokytojomis Miranda Donovan ir Evelina Kedi.



Suaugusiųjų klasė (iš k.): mokyt. Aldona Kudirkienė, mokiniai Joel Mosher, Dovydas Matke, Gege Warren, Vytas Gedvila.

liūdesy. Dėkojame visiems už dar vienus sėkmingus metus. Išleidžiame dešimt dvyliktokų į pasaulį, kur patys turės surasti būdus prisidėti prie lietuviškos veiklos.

Baigimo šventė

Mokslo metus pagal nusistovėjusią mokyklos tradiciją baigėme birželio 1 d. vėliavų pakėlimu ir rytmetinėmis šv. Mišiomis. Akademinei dalis salę pripildė keliais šimtais mokinių, mokytojų, tė-



Šis atsisveikinimo paveikslas įteiktas konsului Dariui Gaidžiui ir šeimai. Marytės Newsom nuotr.

velių ir svečių. Direktorė pasveikino visus, atkreipdama ypatingą dėmesį į kleboną kun. Tomą Karanaušką, pasveikindama jį 20-ojo kunigystės jubiliejaus proga. Kiti garbingi svečiai užėmė jiems skirtas vietas: generalinis konsulas Darius Gaidys ir žmona Renata, JAV Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkės pirmininkas Raimundas Šilkaitis su žmona Rasa, buvusi Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Danguolė Navickienė, buvusieji mokyklos vadovai ir mokytojai Dalilė Polikaitienė ir vyras Antanas, Algimantas Žemaitaitis su žmona Audrone, Violeta Gedgaudienė su vyru Mindaugu. Iš Lietuvos atvykęs svečias, Lietuvos nacionalinio muziejaus filmų režisierius Justinas Lingys šventę filmavo ir kalbino dalyvius. Direktorė atkreipė visų dėmesį į abiturientus, jų tėvelius ir senelius, kurie neatsitiktinai daugelį metų aktyviai reiškėsi Los Angeles lietuvių veikloje. Nenuostabu, kad jų didelių lietuviško auklėjimo pastangų dėka mokykla gali pasidžiaugti net dešimčia dvyliktokų, kurie su pagyrimais baigia mokyklą. Jų tėveliai ir seneliai buvo apdovanoti gelėmis ir ypatingais sveikinimo raštais. Dviem šeimoms, daktarams Linui ir Kristinai Kazlauskams ir Virgiui ir Dainai Kaspučiams, direktorė įteikė specialiai sukurta atestatą, kuriame padėkota už savo vaikų vežiojimą į mokyklą 20 ir 15 metų!

Pristatytos visos mokytojos, mokytojai ir talkininkai ir jiems gausiu plojimu atsidėkota už ištikimą ir pareigingą darbą. Švietimo taryba kasmet skiria padėkos lapus mokytojoms, išdirbusioms tam tikrą metų skaičių. Padėkota Danguolei Varnienei – už 50 m., Jūratei Venckienei – už 40 m., Žydrai van der Sluys – už 15 m. Newsom buvo suruošta netikėta staigmena: įteiktas ne tik padėkos lapas už 40 darbo metų mokykloje ir 30 vadovaujant, bet ir daug kitų jautrių sveikinimų ir dovanų. Meistro A. Šileikos išdrožinėta rankšluostinė, mokinių sveikinimų albumas, medinis angelas ir glėbiai gėlių sujaudino vedėją. Laimos Gajauskienės, mokytojos Evelinos Kedienės ir buvusio mokinio Mato Gajausko pastangomis sukurtas filmukas, kuriame mokytojai, mokiniai ir kiti sveikina direktorę. Neperdedant – direktorei pritrūko žodžių atsidėkoti už sveikini-

mus ir malonią staigmeną. Abiturientams Gintarui Baipšiui, Remigijui Bruožui, Brigitai Gedgaudaitėi, Julijai Kasputytei, Lelijai Kazlauskaitei, Ignui Kirkilai, Justinui Memėnui, Viktorui Petokui, Gabijai Petrulytei ir Danielei Serekovaitei atestatus įteikė konsulas Darius Gaidys, klasės auklėtoja mokytoja Vitalija Virbukienė ir Marytė Newsom. Abiturientai apdovanoti meistro Raimundo Lapšio sukurto kūrinio su Vyčiu, knyga „Sibiro vaikai“, „Spindulio“ ansamblio istorija, kitomis knygomis bei ypatingomis piniginėmis dovanomis – mokyklos steigėjo prel. J. Kučingio, direktorės, klebono, Los Angeles Lietuvių Bendruomenės, Onos Razutienės vardo, lietuvių kalbos ir istorijos premijomis. Konsulas sveikinimo žodį papildė padovanojęs Lietuvos valstybės istorinę vėliavą kiekvienam abiturientui su pasiūlymu ją pakabinti savo universiteto bendrabučio kambaryje. Po to – kiekvieno abituriento atsisveikinimo žodis. Girdėjome padėkas ir sentimentus ypatingiems mokytojams, draugams, vadovybei bei pasiryžimą tęsti lietuvišką veiklą. Kantriai išsėdėję kiti mokiniai laukė savo eilės atsistoti priešais svečius. Buvo iškviesta kiekviena klasė – nuo ikidarželinukų Kiškių iki lietuviškai besimokančių suaugusių; mokiniai pristatyti ir nusipelnusieji apdovanoti. Švietimo tarybos rašinių ir piešinių konkursų laimėtojams įteiktos premijos, kartu ir tiems, kurie pelnė lankomumo premijas už nepaprastai gerą mokyklos lankymą. Mokiniai Greta Perevičiūtė, Kristina Hayden, Vincentas Kovansky-Balandis, Laura van der Sluys ir Grantas Perevičius nepraleido nei vieno šeštadienio! Teko atsisveikinti su išvykstančiu konsulu Dariumi Gaidžiu ir jo šeima – Renata, Dominyku ir Povilu ir padovanoti padėkos paveikslą, kuriame pavažduotas vaikų ratas. Kaip ir kasmet, mokykla išsilaiko ne tik žmonių ryžtu ir gerais darbais, bet ir finansine parama. Dėkojame Lietuvių Fondui, Oak Tree Foundation, Gražutės Sirutienės fondui, JAV LB Švietimo tarybai, Los Angeles Lietuvių Bendruomenei, California Lithuanian Golf Club, California Lithuanian Credit Union, Vitaliui ir Nijolei Lemberiams, o Donatui Indai – už skanias „Dadu“ ledus. Mokyklos pamatu visuomet liks Šv. Kazimiero parapija ir mokyklą globojantys klebonai, mokytojai, tėvai, darbuotojai. Šalia savaitinių pamokų ruošos kiekviena mokytoja privalo prisidėti prie mokyklinių renginių organizavimo. Kiekviena šeima privalo prisirašyti prie budėjimo ir renginių ruošos. Tik taip darniai veikdami atliekame didelius darbus per keturias valandas kas šeštadienį. Ypatingas ačiū tėvų komiteto pirmininkui Linui Venckui ir išdininkei Jūratei Gulbinienei, kurie atlieka savo savaitinius darbus savanorystės principo vėdami. Besišypsantys mokinių veidai ir metų veikla dokumentuota spalvingame metraštyje, kurį paruošė mokytoja Sigita Newsom visiems mokytojams padedant. Baigėme šventę ir metus Lietuvos himno žodžiais „Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybės, tegul dirba tavo naudai ir žmonių gėrybei“.



Kiškių klasė.

Dariaus Bučinsko nuotr.



Penkta klasė su mokytoja Gaile Radvenyte Hayden.

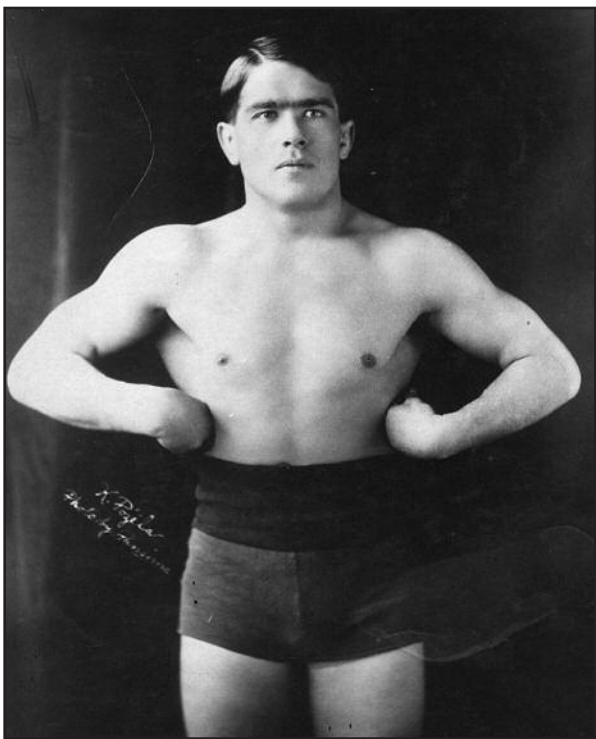


50 metų mokytojavimo jubiliejų švenčianti Danguolė Varnienė su dukra Darija ir sūnumi Valdu. Sigitos Newsom nuotr.



Mokytojos Šv. Kazimiero parapijos baliuje „Laisvės alėja“. Stovi (iš k.): Vitalija Virbukienė, Gaile Hayden, Vėjūnė Baltrušaitytė, Danguolė Varnienė, Rasa Paliulis, Žydra van der Sluys, Miranda Donovan, Evelina Kedi. Sėdi Violeta Woodward, Tara Barauskas. Dariaus Bučinsko nuotr.

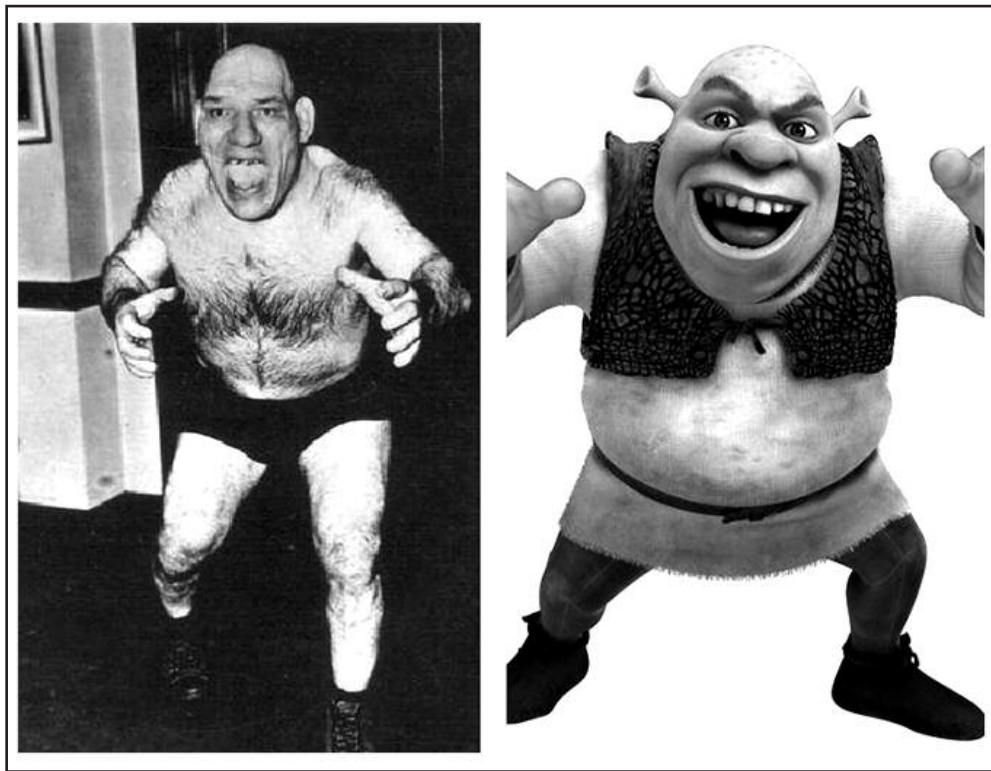
Vaikinas iš Steigvilių, užkariavęs JAV imtynių arenas



Net tapęs JAV imtynių pasaulio žvaigžde K. Požela nepamiršo Lietuvos.

Imtynininko Karolio Poželos vardas neišnyksta nei iš Lietuvos, nei iš išeivijos žiniasklaidos. Šią vasarą 15min.lt nepaprastą jo gyvenimo ir sportinės veiklos istoriją priminė dar kartą, pateikdamas iki šiol lietuviškai neskelbtų faktų.

Savo karjerą pradėjęs kaip stiprus Steigvilių kaimo (dabar Pakruojo r.) vaikas, užkariavo tuometinės carinės Rusijos sporto arenas, o vėliau – ir Amerikos ir tapo žinomas pasaulyje imtynininkas ir sporto vadybininkas. Ir išskirtinis jo bruožas buvo – gimtojo krašto patriotas – visur, kur nuvykdavo, pabrėždavo, kad yra lietuvis, ir netgi kelionių metu rinko pinigų Lietuvos sportininkams, dalyvausiantiems 1924 m. Paryžiaus olimpinėse žaidynėse. Keliskart buvo grįžęs į gimtąjį kraštą, lankė gimines, domėjosi Lietuvos sportu, bendravo su sportininkais, o gimtajame kaime netgi surengdavo draugiškas imtynių kovas. Yra išlikęs pasakojimas, kad susirungė su vėliau žymiu Lietuvos krepšininku tapusio Kazio Petkevičiaus tėvu, kuris taip pat buvo stipruolis.



Tarp lietuvių K. Poželos ir išskirtinio veido bruožų prancūzo M. Tillet užsimezgė šilta draugystė, kuri tęsėsi iki pat mirties.

K. Požela gimė 1893 m. penkių brolių ir sesers šeimoje. Prisimenama, kad ir jo sesuo buvusi stipruolė, ūkio darbuose nenusileisdavusi vyrams. Jų tėvai buvo stambūs ūkininkai. Būsimasis atletas jau vaikystėje mėgo imtis su vyresniais vaikais. Būdamas 13 m. išvyko į Sankt Peterburgą, kur jo vyresnieji broliai Antanas ir Motiejus turėjo vaistinę. Iš tos apy-

linkės buvo kilęs garsusis komunistas Karolis Požela (jie su sportininku Karoliu Požela buvo pusbroliai), kuris su bendraminčiais apylinkių dvaruose organizavo 1905 m. revoliucines akcijas. Jaunimui imponavo tokie ekstremalūs dalykai, todėl tėvai, norėdami ištraukti sūnų iš tokios aplinkos, 1906 m. išsiuntė pas vyresnius brolius.

Sportininko – imtynininko karjerą K. Požela pradėjo 1911 m. ir greitai tapo vertinamas kaip vienas talentingiausių Rusijos mėgėjų imtynininkų. Netrukus Sankt Peterburge iškovojo pirmą vietą klasikinių imtynių čempionate vidutinio svorio kategorijoje (82,5 kg). Vėliau triumfavo dar keliuose turnyruose, tačiau karjerą nutraukė Pirmasis pasaulinis karas. 1914 m. savanoriu išėjo kariauti. Buvo sužeistas, už nuopelnus apdovanotas trimis Šv. Jurgio kryžiais.

Sužeidimai jo sportinei karjerai nepakenkė – 1917 m. vėl tapo Rusijos imtynių čempionu. Tuo metu K. Poželą buvo susitikęs britų žurnalistas Ernest John Harrison, vėliau ilgai dirbęs Lietuvoje ir išleidęs knygą „Lietuvos praeitis ir dabartis“. Knygoje žurnalistas prisiminė susitikimą su K. Požela ir susižavėjęs apie jį rašė: „Jis buvo nuostabių fizinių duomenų, kaip ir daug jo tautiečių. Jis turėjo juodus plaukus, rožinius skruostus, suplotą nosį ir visada buvo pasirošęs šypsotis. Požela buvo vienas labiausiai įgudusių imtynininkų, kuriuos man teko matyti, ir jei jis būtų ėmęs tobulojo japonų dziudo meno, jis būtų tapęs aukščiausios klasės atletu. Jis niekada nepavargdavo, o jo geras būdas ir kilni dvasia niekada nesusvyruodavo“.

1917 m. Rusijoje vykusioje komunistinė revoliucija K. Poželos nesužavėjo – jis neteko savo turto, ir prisiliejęs prie keliaujančių imtynininkų grupės, tapo profesionalu ir patraukė link Sibiro. Čia jį toliau lydėjo pergalės. 1919 m. Tomske tapo Sibiro čempionu, o 1920 m. Urgos mieste Mongolijoje – Mongolijos čempionu. Sibire jis susipažino su būsimąja žmona – Rusijos žyde Olga, kuri jį lydėjo kelionėse iki pat Amerikos. Nuo tada iki K. Poželos mirties jie buvo kartu. 1921–1922 m. jis triumfavo turnyruose Kinijoje (Charbine, Pekine). 1922 m. ėmė treniruotis Jiu Jitsu ir persikėlė į Japoniją, kur 1923 m. jau triumfavo Jiu Jitsu čempionate.

1923 m. Karolis su Olga iš Japonijos laivu atplaukė į Seattle, JAV, o netrukus persikraustė į rytinę pakrantę. Amerikoje K. Požela tapo imtynių profesionalu. Pirmąsias pergalės iškovojo jau 1923 m. paibaigoje. 1924 m. pradžioje vedė Olgą.

Apie tautiečio sėkmę netruko sužinoti Lietuvos spauda. 1923 m. lapkričio 2 d. laikraštyje „Sportas“ pasirodė straipsnis apie „garsų imtynininką lietuvi“: „Turi jis daugiau per 400 medalių ir kitų dovanų už savo laimėjimus. K. Požela sako galįs imtis su bet kuo, neatsižvelgdamas į priešo svorį, šiose imtynėse: graikų romėnų, prancūzų ir Jiu Jitsu. Be imtynių, Požela dar esąs geras boksininkas, aviatorius, automobilininkas ir šiaip atletas“. O Čikagos spauda pranešė, kad K. Požela nugalėjo amerikiečių pasaulinius čempionus ir savo stiprumu bei technika sužavėjo ne tik Amerikos lietuvius, bet ir „jankey“.

Amerikoje K. Požela pasivadino Carl Pojello. Jo agentu tapo JAV lietuvis Antanas Tamošiūnas – garsus amerikietiško imtynių agentas. Tai K. Poželai atvėrė duris į dar aukštesnio lygio kovas. 1928 m. K. Požela įveikė Johnny Myers, taip pat lietuvių kilmės imtynininką, laikytą vidutinio svorio kategori-

jos pasaulio čempionu, ir tapo vienu populiariausių profesionalių imtynininkų JAV.

15min.lt rašo, kad 1931 m. K. Poželos karjera patyrė smūgį po jo pergalės prieš vengrą Sandorą Szabo. „Už vengro, tuomet laikyto vienu perspektyviausių imtynininkų, tuomet stovėjo ‘Imtynių sindikatas’ – grupė įtakingų imtynių organizatorių, kuriems buvo palanki vengro pergalė. K. Požela buvo informuotas, kad jis turėtų pralaimėti šią kovą, tačiau laimėjo, taip sugriaudamas vengro, prieš tai laimėjusio 37 kovas, žygį link stipriausio JAV imtynininko titulo. Po šios pergalės K. Požela nustojo būti kviečiamas kautis su geriausiais imtynininkais. Prie nelaimių prisidėjo ir tai, kad jis 1932 m. susilaužė ranką“.



Neišskiriami sportininkai palaidoti viename kape lietuvių Tautinėse kapinėse Čikagoje, o ant paminklo iškaltas užrašas: „Draugai, kurių neišskyrė net mirtis“.

K. Požela vyksta į Europą ir išgijęs tęsia imtynininko karjerą – kaunasi Prancūzijoje, Belgijoje, JK. 1933 m. Notinghame tapo Europos čempionu. Tuomet aplankė ir Lietuvą. Kaune vykusios sporto šventės metu nugalėjo garsiausią tarpukario Lietuvos imtynininką šiaulietį Vladą Labanauską. Be kita ko, lietuvių sužavėjo tuo, kad 26-erių metus nebuvo Lietuvos puikiai kalbėjo lietuviškai. Gimtuosiuose Steigviliuose dalyvavo kūlimo talkoje ir pelnė kaimynų pagarbą draugiškumu. Surengė imtynes Lauksodžio miestelyje. 1937 m. K. Požela vėl iškovojo Europos čempiono titulą sunkiasvorių kategorijoje, šįkart Manchesteryje. Šios kelionės metu K. Požela taip pat aplankė Lietuvą.

1937 m. Paryžiuje K. Požela sutiko Maurice Tillet, kuris tuomet buvo ne itin žymus aktorius. Jis įkalbino prancūzą mesti aktorystę, vykti su juo į JAV ir užsiimti sportu. K. Požela suprato, kad M. Tillet turi profesionalioms imtynėms reikalingų duomenų ir išskirtinę išvaizdą, kuri atkreipia žmonių dėmesį. Jam patiko ir vyro charakteris. Netrukus jie tapo geri draugai. Maurice Tillet kentėjo nuo sunkios ligos – akromegalijos, dėl kurios deformuojasi veido bruožai ir galūnės. K. Požela parsivežė Maurice į JAV, treniravo jį ir rengė imtynių mačus, suteikęs jam „Angelo“ sportinį vardą. Ilgainiui M. Tillet tapo pasaulio čempionu ir žvaigžde, ir K. Požela vėl išgarsėjo. Jis įkūrė treniruočių centrą „Midwest Wrestling Enterprises“, kur treniravo ir rėmė nepriklausomus imtynininkus.

1951 m. jie kartu su M. Tillet nusipirko apartamentus Garfilde, Čikagoje, bet netrukus susirgo plaučių vėžiu. 1954 m. rugsėjo 4 d. K. Požela mirė. Jam buvo 61-eri. Išgirdęs apie tai Tillet patyrė širdies smūgį. Bičiuliai buvo palaidoti viename kape lietuvių Tautinėse kapinėse – taip padaryti nutarė buvęs K. Poželos treneris A. Tamošiūnas. Ant paminklo iškaltas užrašas: „Draugai, kurių neišskyrė net mirtis“.

Parengta pagal 15min.lt

IŠNYKUSIŲ VIETOVARDŽIŲ ŽEMĖLAPYJE –

ir jūsų prosenelių, ir legendinio boksininko Šociko gimtinė



Lietuvoje dar yra likę senųjų vadinamųjų gatvinių kaimų. BNS nuotr.

Šiomet Lietuvoje minimi Vietovardžių metai, o visa informacija apie tūkstančius įvairiausių vietovardžių yra sukaupta Registrų tvarkomame Adresų registre. Siekdamas prisidėti prie šio minėjimo Registrų centras interaktyviame žemėlapyje REGIA sudarė galimybę atrasti jau išnykusias senelių ar prosenelių gimtąsias vietas.

Naudodamasis archyviniais dokumentais Registrų centras REGIA žemėlapyje pažymėjo buvusių gyvenviečių duomenis kiekvienoje savivaldybėje: teritorijų ribas, pavadinimus ir dokumento, kurio pagrindu buvo panaikinta gyvenvietė, duomenis. Viso žemėlapyje pažymėta apie 2,5 tūkst. istorinių vietovių. „Šių gyvenviečių šiuo metu jau nebėra, bet įdarbinę duomenis suteikėme galimybę gyventojams pasidairyti, atrasti, o galbūt ir aplankyti tas vietas, kurios glaudžiai susijusios su jų giminės ar žymių žmonių istorijomis. Štai vienas pavyzdžių galėtų būti legendinio lietuvių boksininko Algirdo Šociko gimtasis Žaliojo Ostempo kaimas.

Jo dabartiniame Lietuvos žemėlapyje nerastume, bet interaktyviame REGIA žemėlapyje nesunkiai galima aptikti jo buvimo vietą. Tokių įdomių istorijų, kurias atveria įdarbinti duomenis, gali būti ne viena“, – sako Registrų centro komunikacijos vadovas Tadas Valančius. Visas istorines vietas galima nesunkiai surasti interaktyviame REGIA žemėlapyje – atsidarius konkrečios savivaldybės žemėlapi dešinėje esančiame turinyje pasirinkus „Adresų registro objektų ribos“ reikia pažymėti

„Istorinės gyvenamosios vietovės“. Tuomet žemėlapyje bus pažymėtos visos toje savivaldybėje esančios buvusios gyvenvietės, jas pažymėjus galima pamatyti dokumento, kurio pagrindu vietovė buvo panaikinta, informaciją. Istorinės gyvenvietės į REGIA žemėlapi buvo įkeltos išanalizavus Registrų centro archyve saugomus prieš daugiau kaip du dešimtmečius tuometinio Valstybinio žemėtvarkos instituto parengtus gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų planus. Šiuose dokumentuose buvo pažymėtos ne tik šiuo metu įregistruotos gyvenviečių ribos, tačiau ir sovietmečiu panaikintų gyvenamųjų vietovių teritorijų ribos. Šiuo metu Adresų registre yra įrašyta per 21 tūkst. vietovardžių. Siekiant akcentuoti etnologinę, kultūrinę, istorinę ir kultūrinę vietovardžių reikšmę, Registrų centras kartu su portalu LRT.lt išrinko ir interneto lankytojų balsavimui pateikė 15 įdomiausių vietovardžių. Rinkti gražiausius lietuviškus vietovardžius portale LRT.lt bus galima iki liepos 24 dienos.

Vietovardžiai 2019

1. Kuris iš šių istorinių vietovardžių vertas gražiausio pavadinimo titulo?
Žemuogynės vs.
Jeruzalės k.
Margų Tupikų k.
Rygos vs.
Seno Malūno vs.
Skrudžių k.
Vilko Miško k.
Ungurynės k.
Skrebučių k.
Polkos k.

Miesto Vienkiemių k. dal.
Lokio k.
Kukaškų k.
Keturvėjų k.
Kambariukų k.

2. Kuris iš šių dabartinių vietovardžių vertas gražiausio pavadinimo titulo?
Kūčių k.
Kūlio Daubos k.
Bambinių k.
Juodojo Kelio k.
Keturiadešimt Totorių k.
Nakštiškių Petriškių k.
Bebarzdžių k.
Čiūdų k.
Vaiduoklių k.
Geišų k.
Žvaigždžiakalnio k.
Baltausių k.
Gerų Vakarų k.
Pelėdnagių k.
Sapnų vs.

Adresų registre sukaupę istorinių gyvenamųjų vietovių ribų publikavimas REGIA žemėlapyje yra vienas iš

pavyzdžių kaip Registrų centras atveria įvairaus pobūdžio duomenis visuomenei. Be žemėlapio pagrindą sudarančių pagrindinių valstybės registrų duomenų, ateityje numatyta žemėlapi papildyti aktualiais Gyventojų registro statistiniais duomenimis, unikaliais ir iki šiol niekur nepublikuotais Nekilnojamojo turto registro duomenimis, taip pat naudinga ir išsamia informacija iš Juridinių asmenų registro. Atnaujindamas REGIA žemėlapi ir nuolat pildydamas jame pateikiamų duomenų pjūvius Registrų centras siekia, kad REGIA taptų ne tik patogiu įrankiu savivaldybėms ir jų gyventojams, bet ir Registrų centro atvirų duomenų platforma, padėsianti žmonėms rasti naudinga ir aktualią informaciją.

LRT.lt

Balsuoti galite: <https://www.lrt.lt/naujienos/gyvenimas/13/1077050/prasideda-graziausiu-lietuvisku-vietovardziu-rinkimai>



Keičiasi Lietuvos žemėlapis: nemažai senųjų kaimų nueina į užmarštį, žmonių atmintyje lieka tik jų buvę pavadinimai. Luko Balandžio nuotr.



Po visą šalį išsibarstę maži kaimai yra išlaikę gražių pavadinimų. E. Genio/LRT nuotr.

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos 708-907-3000

Sekite savo siuntas: AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas: 8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėja
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999



Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

V. Putinas pasveikino G. Nausėdą

Vilnius (ELTA) – Rusijos Prezidentas Vladimiras Putinas pasveikino naująjį Lietuvos Prezidentą Gitaną Nausėdą. Sveikinimą paskelbė Rusijos Federacijos ambasada Lietuvoje.

„Gerbiamas pone Nausėda, primkite sveikinimus Lietuvos Respublikos Prezidento kadencijos pradžios proga. Linkiu Jums sėkmės, taip pat sveikatos ir gerovės“, – sakoma V. Pu-

tino sveikinime.

Liepos 12 d. prisiekė ir pareigas pradėjo eiti šiemet gegužę naujuoju prezidentu išrinktas G. Nausėda, valstybės vadovo kėdėje pakeitęs dešimtmetį šaliai vadovavusią Dalią Grybauskaitę.

Kaip nepriklausomas kandidatas, G. Nausėda prezidento rinkimų antrajame ture gegužės 26 d. surinko 66 proc. balsų.

Vilniuje kuriamos ES kibernetinės pajėgos

Vilnius (ELTA) – Lietuvos koordinuojamas Europos Sąjungos Kibernetinių greitojo reagavimo komandų kūrimo projektas yra sparčiai vystomas. Krašto apsaugos ministerijoje susitikę projekte dalyvaujančių ES valstybių narių atstovai keitėsi idėjomis ir diskutavo dėl būsimo bendro kibernetinių įrankių rinkinio (angl. cyber toolkit).

ES kibernetinių greitojo reagavimo komandų kūrimo projekte dalyvauja 7 ES šalys – Estija, Kroatija, Lenkija, Lietuva, Nyderlandai, Rumunija ir Suomija. Dar 6 ES šalys – Belgija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Slovėnija ir Vokietija – yra šio projekto stebėtojos.

ES Nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo (PESCO) formate vys-



Tremtiniais bus pripažinti vaikai, gimę jau pasibaigus tėvų tremčiai ar įkalinimui. Visuotinė lietuvių enciklopedija nuotr.

tomas Lietuvos projektas „Kibernetinės greitojo reagavimo komandos ir savitarpio pagalba kibernetinio saugumo srityje“ yra vienas labiausiai įgyvendinimo prasme pažengusių projektų. Šio projekto koordinavimui vadovauja Krašto apsaugos ministerijos Kibernetinio saugumo ir informacinių technologijų politikos grupės ekspertai.

Praplėsta tremtinio statuso sąvoka

Vilnius (ELTA) – Seimas priėmė Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo pataisas, pagal kurias tremtinių statusas suteikiamas ir asmenims, kurie gimė buvusių politinių kalinių ar tremtinių šeimose, pasibaigus tėvų kalinimo ar tremties laikui, jeigu bent vienam iš tėvų buvo taikomi administraciniai ir kitokie suvaržymai, dėl kurių jie negalėjo sugrįžti į Lietuvą.

Pasak pataisų iniciatoriaus Seimo nario Arvydo Anušausko, ištremtieji vis dar buvo tremtyje, nors formaliai buvo paskelbta, kad politiniai kaliniai ir tremtiniai tariamai yra laisvi.

„Tie asmenys negalėjo sugrįžti į Lietuvą dėl įvairių apribojimų. Tariamą laisvę buvo prilyginta tikrai laisvei, o jiems tremties vietose ir toliau gimdavo vaikai. Taip atsitiko, kad vaikai, su kuriais tėvai buvo kartu ištremti, buvo pripažinti tremtiniais, o kurių susilaukė po to formalus „išlaisvinimo“, bet dar negrįžus į Lietuvą, jau nebelaikomi tremtiniais“, – sakė A. Anušauskas.

Gimusiųjų tremtyje statusas yra pripažintas 12 tūkst. 816 Lietuvos Respublikos piliečių, bet 503 asmenims toks statusas nėra pripažintas, nes as-

muo gimė jau pasibaigus tėvų reabilitavimo pažymėjimuose nurodytam represavimo laikotarpiui.

Seimo priimtomis pataisomis tremtiniais bus pripažįstami asmenys, gimę (įvaikinti) politinių kalinių ar tremtinių šeimose tremtyje (arba už Lietuvos ribų), jeigu bent vienas iš tėvų (įtėvių) tuo metu buvo politinis kalinys ar tremtinys, kuriam pasibaigė įkalinimo ar tremties (ištrėmimo, nutrėmimo) laikas, kai nėra archyvinių įrodymų, kad abiem tėvams (įtėviams) arba turėtam vieninteliam iš tėvų (įtėvių) buvo leista grįžti ir gyventi Lietuvoje;

Tremtiniais taip pat bus pripažįstami asmenys gimę (įvaikinti) buvusių politinių kalinių ar tremtinių šeimose už Lietuvos ribų, jeigu bent vienam iš tėvų (įtėvių) buvo suvaržytos galimybės sugrįžti į Lietuvą, ribojamas gyvenamosios vietos įregistravimas ir įsidarbinimas Lietuvoje ir dėl šių aplinkybių jis per 6 metus nuo leidimo grįžti į Lietuvą datos nebuvo sugrįžęs į Lietuvą, kai šias aplinkybes asmenys pagrindžia dokumentais (jei tokių dokumentų nėra, aplinkybės turi būti nustatomos bendrosios kompetencijos teismo sprendimu kaip juridinę reikšmę turintis faktas).

Darbo skelbimuose nurodys siūlomą algą

Vilnius (Alkas.lt) – Seimas priėmė Darbo kodekso pataisas, kuriomis nartarta darbdavius įpareigoti darbo skelbimuose nurodyti siūlomą darbo užmokestį.

Pagal priimtus pakeitimus, darbdavys, skelbdamas darbo skelbimą privalės nurodyti informaciją apie siūlomą bazinio (tarifinio) darbo užmokesčio (valandinio atlygio arba mėnesinės algos ar pareiginės algos pa-

stoviosios dalies) dydį ir (arba) dydžio intervalą, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus.

Tyrimai rodo, kad daug darbuotojų iš karto, nesiderėdami, priima pirmą darbdavio pasiūlymą ir visai nesisidera dėl atlyginimo. Kaip tvirtina pasiūlymo rengėjai, tikėtina, kad jei žmogus prieš ateidamas į pirmą darbo pokalbį turės daugiau informacijos, jis bus geriau pasirengęs deryboms.

Turkija gavo dar vieną rusiškų raketų siuntą

Stambulas (BNS) – Turkijoje liepos 14 dieną nusileido penktasis Rusijos lėktuvas, gabenantis oro erdvės gynybos sistemos S-400 komponentus. Transporto lėktuvas atskrido į oro pajėgų bazę netoli Ankaros, o vėliau ten turėtų nusileisti dar du rusų orlaiviai.

Pirmuosius S-400 komponentus Turkija gavo liepos 12 dieną.

Gynybos ministras Hulusi Akar sakė, kad Turkijos kariai yra apmokomi naudoti šias sistemas.

Raketinės sistemos „S-400 Triumf“ yra skirtos strateginės ir taktinės aviacijos lėktuvams, balistinėms raketoms, hipergarsiniams taikiniais ir kitoms puolimo iš oro priemonėms numušti.

Sistemos gali iki 400 km atstumu numušti aerodinaminis taikinius, o iki 60 km atstumu – balistinius taikinius, skriejančius iki 4,8 km/s greičiu, nuo kelių metrų iki kelių dešimčių kilometrų aukštyje.

Jungtinės Valstijos būgštauja, jog

jei NATO narė Turkija integruos S-400 savo gynybos sistemoje, esama rizikos, kad slapsti duomenys apie radarų neaptinkamus naujos kartos naikintuvus F-35 gali patekti į Rusijos rankas.

Šiuo metu neaišku, kur bus dislokuojamos šios gynybos sistemos, ir kada jos pradės veikti.

JAV pareigūnai kitą savaitę planuoja paskelbti sankcijas Ankarai už tai, kad ši įsigijo rusų gamybos oro erdvės gynybos sistemų S-400.

Anksčiau Washingtonas dėl šio sandorio nekart grasino Turkijai sankcijomis, įskaitant jos pašalinimą iš naujos kartos naikintuvų-bombonešių F-35 programos.

Pažymima, kad svarstyti trys įvairaus griežtumo sankcijų paketai, tačiau kol kas neaišku, kokio masto ribojamosios priemonės bus paskelbtos Ankaros atžvilgiu.

Kad sankcijos įsigaliotų, joms dar turės pritarti Jungtinių Valstijų prezidentas Donald Trump ir jo svarbiausi patarėjai.

Paskelbė apie kuriamą kosmoso pajėgų štabą

Paryžius (BNS) – Prancūzijos prezidentas Emmanuel Macron paskelbė, kad kuria nacionalinį karinių kosminių pajėgų štabą, galiausiai tapsiantį

prancūzų oro pajėgų dalimi.

Praėjusiais metais apie planus įkurti kosmines pajėgas pranešė JAV prezidentas Donald Trump.

Vokietijos žydai pasmerkė „Amazon“

Berlynas (BNS) – Vokietijos centrinė žydų taryba pasmerkė internetinės mažmeninės prekybos milžinę „Amazon“ už tai, kad ji savo platformoje leidžia pardavinėti antisemitines knygas ir kitas prekes su nacių simboliais bei paragino nedelsiant nutraukti tokią praktiką.

„Visiškai nepriimtina, kad ‘Amazon’ platformoje pardavinėjami marškinėliai ir lipdukai, kuriais šlovinamas nacizmas ar skatinama neapykanta mažumoms“, – pareiškė Tarybos pirmininkas Josef Schuster.

Bendrovei „Amazon“ tenka „didelė moralinė ir socialinė atsakomybė“ ir ji negali savęs vadinti paprasta „tiekleja“, pridūrė J. Schuster.

„Iš tokios bendrovės kaip ‘Amazon’ bei iš kompetentingų institucijų tikimės, kad jos nedelsiant pašalins tokias prekes iš apyvartos ir siste-



„Amazon“ nebe pirmą kartą sukelia pasipiktinimą. Buvo prekiaujama marškinėliais su sovietine simbolika. Facebook nuotr.

mingai pradės teisinius procesus“, – pažymėjo J. Schuster.

J. Schuster paminėjo tokias brošiūras kaip „Žydas – pasaulio parazitas“ („Der Jude als Weltparasit“), kuri buvo pasiūlyta „Amazon“ platformoje Vokietijoje už 20 eurų.

Bendrovė atsiskė pateikti komentarų.

Kaizerio įpėdiniai siekia susigrąžinti turtą

Berlynas (BNS) – Buvusių Prūsijos monarchų įpėdiniai siekia susigrąžinti tūkstančius meno kūrinių, paminklų ir kitų istorinių artefaktų iš Vokietijos valstybės, pranešė Kultūros ministerija.

Derybos dėl aristokratų reikalavimo grąžinti turtą jau „kelerius metus“ vyksta tarp Hohenzollernų šeimos, federalinės vyriausybės ir Berlyno bei Brandenburgo žemių, pareiškė ministerija.

Pasak žurnalo „Der Spiegel“, Hohenzollernai siekia atgauti dešimtis tūkstančių paveikslų, skulptūrų, monetų, knygų ir baldų.

Be to, jie nori turėti teisę gyventi vienoje iš kelių valdų, įskaitant Cecilienhofo rūmus Potsdame, kur baigiantis Antrajam pasauliniam karui sąjungininkai buvo susitikę nuspręsti Vokietijos ateitį.

Derybas dėl restitucijos veda Georg Friedrich Ferdinand, paskutiniojo Prūsijos imperatoriaus ir Vo-

kietijos kaizerio Wilhelm II, nuverstos ištremto po šalies pralaimėjimo Pirmajame pasauliniame kare, proprovaikaitis.

Nuvertus monarchiją, Prūsijos karališkosios šeimos narių turtas buvo atimtas be kompensacijos, tačiau vėliau valstybė ir Hohenzollernai susitarė dėl šio klausimo pagal 1926 metų spalio 29 dienos įstatymą.

Visgi sovietinė okupacija po Antrojo pasaulinio karo ir vėlesnis komunistų valdymas padalytose Berlyno ir Brandenburgo žemėse lėmė papildomas ekspropriacijas, dar labiau apsunkeinusias šį klausimą.

Pirmiausia buvo parengtas atitinkamų objektų sąrašas, kuris apima „mažiau nei 0,1 proc.“ Prūsijos pielių ir sodų fondo Berlyno ir Brandenburgo žemėse, Prūsijos kultūros fondo ir Vokietijos istorinio muziejaus kolekcijų.

Mažai tikėtina, kad sprendimą pavyks rasti greitai laiku.

PLB lyderiai
braižė ateities
kontūrus

Atkelta iš 5 psl.

Būsimosiose žaidynėse bus sten-giamasi tokių nesklandumų išvengti, o paruošiamasis darbas joms jau vyks-ta. Neseniai Druskininkuose apsilan-kęs Lietuvos premjeras Saulius Skver-nelis domėjosi, kaip vyksta pasiren-gimas šioms žaidynėms, kurių atida-rymas numatytas šiemet pradėtuose statyti naujuose Druskininkų kultūros rūmuose.

Dalis pasirengimo šios žaidynėms darbo grupės narių jau buvo susirin-kę, o liepos 15 d. L. Misevičius ruošė-si dalyvauti visos darbo grupės, ku-rioje yra daugelio ministerijų vice-ministrai, sporto federacijų atstovai, ži-nomi visuomenės veikėjai, užsienio lie-tuvių sporto organizacijų vadovai po-sėdyje.

Galvojant apie valstybę
negalima užmiršti diasporos

Buvęs Lietuvos Respublikos ge-neralinis konsulas Čikagoje, o dabar URM Užsienio lietuvių departamento direktorius Marijus Gudynas, „Drau-go“ korespondento paprašytas api-bendrinti suvažiavimo darbą sakė, kad norėtų išskirti du svarbius daly-kus.

„Labai svarbu tai, kad jeigu yra kuriama valstybės strategija, tai joje



Bendra suvažiavimo dalyvių nuotrauka.

PLB archyvo nuotr.



M. Gudynas vertina konkrečius darbus.
A. Vaškevičiaus nuotr.

būtinai turi atsirasti vietos diasporos strategijai, jos reikšmei ir svarbai, tam, kas yra aktualiausia ir svarbiau-sia. Manau, kad tie, kas už tokios stra-tegijos kūrimą atsakingi, šitai gerai su-pranta.

Kita vertus, nemažai kalbama apie būsimuosius Seimo rinkimus ir naujos apygardos užsienio lietuviams įsteigi-

mą. Čia turi būti partijų sutarimas, ir dabar ir partijų vadovų aš girdžiu, kad tokia idėja yra palaikoma, jai pri-tariama. Manau, kad tai labai svarbu ir tai bus įgyvendinta, bet esu linkęs vertinti ne planus ir pažadus, o konk-rečius darbus”, – sakė M. Gudynas, ku-ris taip pat gerai įvertino šio suvažia-vimo darbą.

Apie Gitaną Nausėdą

Atkelta iš 3 psl.

Ir dar...

G. Nausėdos mėgstamiausia ci-tata – „Nelipk per kitų galvas, lipk per savo”.

Mėgstamiausias Lietuvoje au-gantis medis – kaštonas. Kaštonai auga ir prie G. Nausėdos namų Pa-vilnyje. „Kaštonas yra medis, kuris man patinka labiau negu kokie kiti medžiai, išskyrus, kiparisą, kuris, deja, Lietuvoje neauga”, – yra sakęs G. Nausėda.

Mėgstamiausias metų laikas – ruduo.

Atostogauti G. Nausėda teigia mėgstantis bet kur, nes jam keliau-ti patinka, bet labiausiai patinka egzotiškos šalys. Svajonių kraštas, į kurį kada nors nori nukeliauti – Argentinos Patagonija: „Ten gamta ne saldi, o rūščiai graži. Aš tokią mėgstu”.

G. Nausėda gaminti ne itin mėgsta, bet sakosi mokantis ska-niai kepti blynus. „Galiu ir miltinius, ir bulvinius. Visada tarkuoju ran-kiniu būdu, nepripažįstu aparatų...”, – sakė G. Nausėda.

Turėdamas galimybę pakalbėti

su bet koku pasaulio žmogumi, G. Nausėda turbūt rinktųsi Robert de Niro arba Clint Eastwood.

Gavęs galimybę persikelti laiku, keliautų į XVI amžių, Renesansą. „Net ir Vilniuje visai norėčiau atsi-durti, bet jei reikėtų užsienyje, Ita-lijoje labiausiai norėčiau. Dar Olan-dija būtų įdomu”, – sakė G. Nausėda.

Iš Paryžiaus ir Londono rinktųsi Londoną. Vyną mėgsta labiau negu alų, o kavą vienareikšmiškai renkasi pirmiau negu arbatą.

Iš pasaulio politikų G. Nausėda labiausiai gerbia buvusį JAV prezi-dentą Ronald Reagan ir buvusį Jung-tinės Karalystės ministrą pirmi-ninką Winston Churchill. Anot jo, tai – stiprios asmenybės, kurios nebijojo priimti sunkių sprendimų.

Iš Lietuvos politikų G. Nausėdai labiausiai imponuoja Valdas Adam-kus. „Tai žmogus, kuris pasiekė daug daugiau, negu daugybė Lietu-vos politikų, nekeldamas balso, ne-daužydamas stalo, nelaužydamas durų. Tiesiog mėgindamas burti, telkti ir siekti sutarimo, o ne ieško-damas priešpriešos”, – yra sakęs G. Nausėda.

Parengta pagal 15min.lt

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

[www.facebook.com/
draugolaikrastis](http://www.facebook.com/draugolaikrastis)

Juozo Skiriaus knygą
„JAV lietuvių darbai Lietuvai
1918–2018 metais”

kurią šiemet išleido Draugo fondas, galima įsigyti „Draugo” knygyne,
**4545 W. 63th Str.,
Chicago, IL. 60629**
Kaina – 50 dol.
Pridėtinis Illinois valstijos vertės mokestis – 9.25 proc.
arba 4.63 dol.
Persiuntimo mokestis – 5 dol.



Pasiteirauti tel. **773-585-9500**

Pasidalinkite nuomone

www.facebook.com/draugolaikrastis

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo” laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo tes-tamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo” laikraščio gyvavimą daugelį metų!

DRAUGO FONDAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel. 773-585-9500
www.draugofondas.org

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) liepos 21 d. 10 val. r. švėsime 16-tąjį eilinį metų sekmadienį. Šv. Mišias atnašaus kunigas Gediminas Keršys. Lietuviškos šv. Mišios taip pat laikomos kiekvieną ketvirtadienį 8:30 val. r. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

■ **Liepos mėn. 21 d., sekmadienį, kviečiame** visuomenę ir organizacijas dalyvauti S. Dariaus ir S. Girėno 86-ųjų transatlantinio skrydžio metinių paminėjime. 10 val. ryte iškilmės prie lakūnų paminklo Marquette Parke, 11 val. r. šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, po jų – vaišės parapijos salėje. Rengėjai: Amerikos lietuvių inžini-

erių ir architektų sąjunga (ALIAS), JAV LB Marquette Parko apylinkės valdyba ir Amerikos lietuvių taryba (ALT'as). Kviečiame visus!

■ **Sekmadienį, rugpjūčio 25 d. 12 val. p. p.** kviečiame visus į Pasaulio lietuvių centro gegužinę. Jau vyksta prekiautojų, norinčių dalyvauti gegužinės metu veikiančioje mugėje, registracija. Stalo vietos kaina – 50 dol., tel. 630-257-8787. Patartina turėti savo palapinę ar lietsargį nuo saulės.

■ **Š. m. liepos 28 d., ketvirtą mėnesio sekmadienį, 1 val. p. p. šv. Mišios** Jaunimo centre Jėzuitų koplyčioje neįvyks. Apie kitų šv. Mišių laiką pranešime vėliau.



Nuo Vilniaus Katedros aikštės iki PLC Lemonte – rugpjūčio 5 d. visi žiūrime filmą „Riešutų duona“!

Kino seansus po atviru dangumi rengiantis „Kinas po žvaigždėmis“, kartu su Lietuvos kino centru, užsibrėžė ypatingą tikslą – lietuviška kino klasika suvienyti viso pasaulio lietuvius. **Rugpjūčio 5 d.** Lietuvoje ir užsienyje įvyks „Lietuviško kino naktis“, kurios metu išvysime restauruotą **Arūno Žebriūno** filmą „Riešutų duona“ (1978). Nors renginio centru pasirinkta sostinės Katedros aikštė, tačiau tuo pačiu metu kino klasiką bus galima žiūrėti jau 25 miestuose Lietuvoje ir už jos ribų.

Pirmadienį, rugpjūčio 5 d. 7:30 val. v. laukiame jūsų Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, pikniko aikštelėje. Peržiūra nemokama. Veiks baras.

DRAUGAS

Seniausias lietuviškas laikraštis pasaulyje
Leidžiamas nuo 1909 m.

Sužinokite vienas apie kitą
Susipažinkite su lietuviška veikla – nuo vandenyno iki vandenyno
XXI a. „Draugas“ – laikraštis jums!

NAUJIEMS PRENUMERATORIAMS

metams – 110 dol.	pusmečiui – 65 dol.
internetinė (pdf) metams – 90 dol.	3 mėn. – 30 dol.

Siunčiu _____ dol.

Vardas, pavardė _____

Adresas: _____

Miestas _____ valstija _____ zip _____

Čekį siųskite:

**DRAUGAS, 4545 W. 63rd. St.,
Chicago, IL 60629**

Tel. 773-585-9500 www.draugas.org

Prezidento G. Nausėdos inauguracijoje – ir PLB atstovai



Inauguracijos dieną prie Prezidentūros (iš k.): PLB Sporto komisijos pirm. L. Misevičius, PLB atstovė Lietuvoje Vida Bandis, PLB pirm. Dalia Henke su vyru Olaf.

Lrytas nuotr.

Dievai palaimino naująjį Lietuvos prezidentą Gitaną Nausėdą, kitaip negalėjo nutikti... Sinoptikai pranešė, kad sostinėje penktadienį lis, tačiau nuo 9 val. r. švietė saulutė ir retkarčiais prapūtė vasariškas vėjas, nugindamas retus debesėlius į šoną.

Pirmą kartą teko garbė dalyvauti Prezidento vėliavų pagerbimo ceremonijoje, su Melanie Henke iš Vokietijos ir Elze Di Meglio iš Italijos atstovaujant pasaulio lietuvius, o vakare kartu su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) pirmininke Dalia Henke ir jos vyru Olaf bei PLB atstove Lietuvoje Vida Bandis – ir oficialiame priėmime Prezidentūroje. JAV LB Philadelphia apylinkės pirmininkė Daiva Kazlauskas naująjį šalies vadovą pakvietė į 2020 m. liepos 3–5 d. šiame istoriniame JAV mieste vyksiančią Šokių šventę, o ultramaratonininkas Aidas Ardzijauskas Prezidentui papasakojo apie savo unikalų žygį, planuojamą kitamet mūsų visų švenčiamam Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30-čiui – bėgimą aplink žemės rutulį. Po trumpos viešnagės Vilniuje A. Ardzijauskas, PLB Sporto komisijos narys, išskrido į Odesą tęsti savo bėgimo nuo Šiaurės iki Pietų Europos, kuris driekiasi per 6 000 km.

– **Laurynas Misevičius** – iš Vilniaus

Nuo Lietuvos himno – iki lietuviškų dainų



Pirmoje eilėje sėdi (iš k.): s. June Puishys, Margarita Momkienė, s. Margaret Mary Mazgelis, Sigutė Užupienė; antroje eilėje: s. Janine Golubickis, Zita Sirkienė, Elvyra Narutienė, s. Theresa Dabulis, Bronė Narbutienė, s. Theresa Papsis, s. Marilyn Karpovich ir s. Margaret Petcavage. Trūksta: s. M. Elaine Kuizinis, s. M. Concetta Petrauskas, s. Grace Ann Kalafut ir s. M. Lourdine Ramoska.

Dainos Čyvienės nuotr.

Liepos 6 d., šeštadienį, Pranciškonų namuose Lemonte gyvenančios seselės kazimierietės, kartu su kitomis tuose namuose gyvenančiomis lietuvenėmis, paminėjo Karaliaus Mindaugo karūnacijos šventę – Lietuvos Valstybės dieną. 1 val. p. p. seselės ir kitos šventės dalyvės sugiedojo Lietuvos himną – susijungdamos su visa Lietuva, kurioje himnas buvo giedamas 9 val. v. Jautri himno giedojimo akimirka išspaudė ašaras kelioms dalyvėms, kurios buvo priverstos palikti Lietuvą po Antrojo pasaulinio karo. Po himno dalyvės sudainavo daug lietuviškų dainų. Taip praėjo nuostabi ir nuotaikinga bendrystės ir maldos popietė.

Dainos Čyvienės inf.